

”Ett blomstrande och fritt Irak”

■ ”Många irakier kan höra mig ikväll i en översatt radiosändning, och jag har ett budskap till dem. Om vi måste påbörja en militär attack kommer den att riktas mot de laglösa män som styr ert land och inte mot er. När vår koalition tar makten ifrån dem kommer vi att leverera den mat och de mediciner som ni behöver. Vi kommer att radera terrorns apparatur och hjälpa er att bygga ett nytt Irak som blomstrande och fritt.

I ett fritt Irak kommer det inte längre att finnas några aggressionskrig mot ea grannar... Inga fler avrättningar av dissidenter. Inga tortyrkammare och våldtäktsrum.”

USA:s president George W Bush, 20 mars 2003.

Iraks barn dör av undernäring

■ ”Våra barn är ständigt sjuka och undernärda på grund av att vi inte har tillräckligt med pengar till bra mat... Jag förlorade ett barn för tre månader sedan på grund av undernäring. Han vara bara två år gammal. Jag vill inte förlora mina övriga tre barn”, säger en trebarnsmor, som drivits på flykt från sitt hem i Bagdad, till FN-knutna nyhetsbyrån Irin News.

FN:s barnfond Unicef varnar för att fattigdomen och våldet slår hårt mot barnen i Irak. En av tio under fem år är underviktig, en av fem är kort för sin ålder. Men detta är bara toppen på ett isberg, enligt FN-organet. Många fler drabbas av brist på vitaminer och mineral, vars hälsokonsekvenser kommer att märkas först på sikt.

”Dirty Harry” ger ingen säkerhet

■ ”Dirty Harry”, ”Black Scorpions” ”Steel Triangle” och ”Forward Together” är några av de 312 namn på ockupationsmaktens operationer för att göra Irak till en säkrare plats. Resultatet?

650 000 irakier är inte längre ibland oss enligt medicintidskriften The Lancet även om utrikesrapporteringen medfört att 600 000 av dem återuppstått från de döda. Till detta ska läggas 1,7 miljoner internflyktingar samt ytterligare 1,8 miljoner som flytt utomlands sedan kriget. Detta i ett land med 23 miljoner invånare

”USA har orsakat en mänsklig katastrof”

Irakiska författaren Haifa Zangana om situationen i Irak

När falluckorna öppnas kommer de unga kvinnornas nackar att knäckas. Alternativt kvävs de sakta till döds, allt beroende på deras vikt och fallets längd.

– Jag kan inte se att det finns hållbara bevis mot dem. I andra länder får unga mödrar besöka barnavårdscentraler, i Irak hängs de, säger författarinnan Haifa Zangana sammanbitet där hon står allt för tunt klädd och med fruset silvergrått hår och ser ut över Sveavägen i Stockholm.

Wassan, Zainab och Liq är 31, 26 och 25 år gamla och sitter i Kadhimiyafängelset i Bagdad.

De anklagas alla tre för motstånd mot ockupationen (”offences against the public welfare”) av en regering som inte kan förse Bagdad med elektricitet. Två av de dödsdömda är mammor med småbarn, ett barn på tre år och ett annat bara ett år gammalt som är fött i fängelset.

Ingen har fått träffa en advokat och rättegångarna såväl som domarna strider mot internationell lag.

Men även om de dödat irakiska militärer vilket de anklagas för, är de i sin fulla rätt, menar Zangana. Ockupationen är olaglig. Kampen legitim.

Hon säger det med en självklarhet i rösten som om det gällde ett kakrecept.

Motståndsförfattarinnan är på Sverigebesök.

Tvingades fly Irak

Haifa Zangana föddes 1950 i Bagdad. Hon var politiskt aktiv greps, fängslades och fördes till Abu Ghraib. Efter ett halvår släpptes hon och flydde till Storbritannien 1976. Ett land som då stod vid Saddam Husseins sida. Sedan dess har hon arbetat som författare och journalist. Vid krigsutbrottet 2003 skrev hon i The Guardian att krigsplanerna tvingade henne att stå vid sin diktators och torterarens sida. I alla intervjuer under sitt besök i Stockholm

får hon frågan: är det värre nu än under Saddam?

– Han är inte det irakiska folkets moraliska måttstock på något sätt. Vare sig det gäller statsskick eller repression. Vi har – med eller utan Saddam – rätt till frihet och demokrati och det är inte det vi upplever nu direkt, säger hon och suckar.

Akademiker mördas

Några kvarter bort på Resecentrum kostar en stor fyrfärgskarta över Irak 20 kronor. Priset är skrivet på en röd etikett. Det är rea. På ena sidan en vägkarta över landet. På den andra en stadskarta över Bagdad med utmärkta sevärdheter.

– Numera är Tigris fylld av uppsvällda lik och avföring. Vattnet går inte att dricka men invånarna har inget val, sju av tio irakiska barn lider av diarré, säger Haifa Zangana.

I Bagdad som en gång var en intellektuell fyr i arabvärlden befinner sig nu universiteten i fritt fall. Under ockupationen mördas systematiskt Iraks akademiker. På medicinutbildningen finns bara två professorer kvar i livet. Endast 30 procent av barnen går i skolan.

– Vi förlorar en generation irakier och detta är en mänsklig katastrof som inte går att mäta i pengar. En av de mänskliga rättigheterna är rätten till liv. I Irak förnekas vi rätten till en värdig död.

Haifa Zangana berättar att flera

historier om övergrepp mot kvinnor i de irakiska fängelserna nu kommer fram. I ett aktuellt fall anklagar två kvinnor öppet irakiska regeringssoldater för att ha våldtagit dem. Hos Amnesty finns 80 fall dokumenterade.

– Tidigare teg man av skam men nu säger man att det är USA som bär skammen för våldtäkterna, det är en positiv utveckling.

Hur många kvinnor som sitter häktade utan rättegång i Irak vet ingen. En irakisk människorättsorganisation uppger att det är 2000 personer. Haifa Zangana menar att siffran är 80000.

Enligt ministern för mänskliga rättigheter i den irakiska regeringen är antalet två.

Haifa Zanganas berättelser om situationen för irakiska kvinnor är unik. Inte främst för det hon säger men för att det är hon som säger det.

Från Irak kan man läsa mycket skrivet av journalister som varit i landet några månader eller utrikeskorrespondenter som sitter i luftkonditioneringens Amman. Hennes senaste bok kommer också att vara den första om irakiska kvinnor – av en irakisk kvinna: *Interacted Struggle* – a short history of women in Iraq. Ett kapitel i boken kommer att handla om kvinnor i motståndet. Men det blir enligt Zangana inte djuplodande.

– Jag vill inte ge amerikanarna någon information som de inte redan har.

Kolonial feminism

En stor del av boken kommer istället ägnas åt en uppgörelse med vad hon kallar de ”koloniala feministerna”. Det är de kvinnor som i februari och mars 2003, veckorna innan invasionen, bildade flera irakiska kvinnoorganisationer med namn som innehöll orden kvinnor, demokrati och frihet. Över 200 fototillfällen i veckan arrangerades tillsammans med

amerikanska politiker. Idén var att ge invasionen ett moraliskt ansikte.

– Varje gång Bush talar till nationen så står de där med händerna i luften och applåderar samtidigt som bomberna faller över deras systrar i Irak.

Plötsligt spänner Haifa Zangana ögonen i en och tar spjårn med armbågarna mot bordet.

– Jag vill inte göra er deprimerad, säger hon. Det finns hopp. Det irakiska motståndet. Det sätter stopp för USA:s operationer men till ett väldigt högt mänskligt pris.

För detta ställningstagande har hon fått mycket kritik. Men hon är bergfast i sin övertygelse.

– Det var inte precis The Royal Shakespeare Company eller Chicagos symfoniorkester som Storbritannien och USA skickade till oss. När de skickar den mest brutala krigsmaskinen, kan man inte förvänta sig en kamp med blanka vapen, är hennes svar.

Mötte regeringschefen

Haifa Zangana spänner sedan upp den historiska parallellen till motståndet under andra världskriget och Algeriets frigörelse. Nationell motståndskamp kan nöta ner en ockupation.

– Motståndet har sedan invasionen dagligen angripit ockupationsmakten över hela landet, dödat minst 3000 amerikanska soldater och sprängt hundratals stridsfordon och helikoptrar. Det har de facto sett till att sätta stopp för USA:s planer att förvandla Irak till ett lydrike. Motståndet måste bedömas för vad det åstadkommer och i Irak har det kommit väldigt långt på kort tid.

När Haifa Zangana för några år sedan talade på den första sessionen för FN:s Råd för Mänskliga Rättigheter i Genève fick hon på väg från mötet genom byråkratins långa korridorer syn på Iraks dåvarande regeringschef Iyad Allawi.

– Det finns hopp. Det irakiska motståndet sätter stopp för USA:s operationer men till ett väldigt högt mänskligt pris. När USA och Storbritannien skickar den mest brutala krigsmaskinen, kan man inte förvänta sig en kamp med blanka vapen, säger Haifa Zangana.

Han satt med en kaffe vid ett bord och ropade till henne att komma och slå sig ner samtidigt som han flyttade på sig för ett ge plats. När han såg hennes min la han till: Vi är också mot ockupationen.

Haifa gick fram till bordets kortsida och svarade:

– Den dagen du och din regering går och ställer er framför en amerikansk militärbas och kräver att de ska lämna landet, den dagen kommer jag att demonstrera med dig.

– Det förstår du själv att det inte går. Amerikanerna skulle se oss som terrorister.

– Jag lovar dig Allawi, att om den dagen kommer ska jag se till att du åtnjuter beskydd från de du

kallar terrorister.

Zangana berättar anekdoten för att illustrera hur alla idag säger sig vara mot ockupationen: från det väpnade motståndet till regeringsschefen. Frågan, menar hon, är vad man gör för att bekämpa den.

Hon tar återigen upp de tre dödsdöma kvinnorna och manar till protester. Hon tror att en stark antikrigsrörelse kan spela en stor politisk roll och hon är övertygad om att det kommer en dag då hon återvänder till Irak för att skriva noveller.

– Jag vill återvända till det Bagdad som jag minns. När ni kommer och besöker mig i Bagdad så kan vi läsa poesi eftersom vi då har lämnat döden bakom oss.

Stadskartan över Bagdad kans-

ke visar sig vara ett bra köp.

Men innan Bagdad väntar närmast en resa tillsammans med den brittiska parlamentsledamoten George Galloway till Euroasia

mötet i Kazakstan. På frågan vad hon ska göra på där svarar hon:

– Ställa till med ett himla liv.

MARTIN SCHIBBYE

Frågor & svar

• Hur stor är risken för inbördeskrig?

– Det har vi redan mellan miliserna. Underblåst av ockupationen. De miliser som utför massakrer på civila hör inte till motståndet och mellan det irakiska folket finns inget inbördeskrig. Det verkliga kriget pratar heller ingen om: Det irakiska motståndet mot ockupationsmakten.

• Hur är kvinnors situation i Irak

– Före invasionen fanns det en kvinnoorganisation i Irak. Idag finns det 86 stycken finansierade av amerikanska SIDA. Det kan vid en första anblick verka som ett tecken på jämställdhet men det är tvärtom. Kvinnorna i Irak var på väg mot stora framsteg men sanktionerna, kriget och ockupationen satte stopp för detta. Tidigare hade man rätt till utbildning och en förhållandevis stark ställning på arbetsmarknaden. Nu är vi tillbaka till hur det var under den brittiska ockupationen: kvinnorna hänvisas till hemmen.

PROLETÄREN FAKTA

Om Haifa Zangana

■ Född 1950 i Bagdad. Flydde från Irak till London 1976 efter en tid som fängslad oppositionell. Haifa Zangana är även ordförande i Irakiska kommittén för nationella medier och kultur, en Londonbaserad frivilligorganisation som stöder motståndet mot de amerikanska styrkorna.

Som författare har hon publicerat romanerna "Through the vast halls of memory" (1991), "Keys to a city" (2000) och "Women on a journey. Between Baghdad and London" (2007). I höst kommer hennes nästa bok: "Interrupted struggle. A short history of women in Iraq."

Haifa Zangana bjöds in till Sverige av organisationen Iraksolidaritet.

Sverige borde inte sälja vapen till USA!

Zafer Hassan från Malmö har sina rötter i både Irak och Palestina. Han tror inte att problemen i Irak och Palestina kan lösas så länge ockupationen pågår.

– USA är den första som borde lämna Irak, säger han till Proletären. Varje dag som går mördar de fler människor. Detta är början på en konflikt som liknar den i Palestina. USA ockuperar och irakierna gör motstånd.

□ Vad tycker du om att

Sverige säljer vapen till USA?

– Det är så klart helt fel. USA är den största terroristen i världen. Det är inte fred de vill åt – det är olja och pengar. Men Sverige borde inte sälja vapen till något land.

□ Vad tycker du om medias bild av Irak?

– Jag har fördelen att kunna se både arabisk och svensk tv. Den svenska stämmer inte med hur de arabiska kanalerna beskriver läget. De arabiska rapporterar om USA:s dagliga övergrepp som ockupationsmakt. Det gör inte de svenska.

□ Hur känns det att se sitt hemland ockuperat på tv-skärmen i Sverige?

– Det väcker frustration hos mig och många andra. När jag var mindre var vi ofta ute och demonstrerade men idag är det sällan. Det är precis som att många idag inte vågar säga vad de tycker.

– Ett problem är också splittringen mellan folken. Om du är irakier så gillar du kanske inte irakier. Är du libanes ser du kanske ner på en palestinier. Vi är alla från samma del av världen, vi borde enas.

NILS LITTORIN

nils.littorin@proletaren.se

Motståndsfästet Falluja

■ Slutet av april 2003 sköt amerikanska trupper ihjäl sjutton obebäpnade, fredliga demonstranter i den då förhållandevis okända staden Falluja i västra Irak. Sedan dess har Falluja varit känt som en fäste för ockupationsmotstånd.

"De militära operationerna och det som följde därefter dem har inte minskat motståndet i och omkring Falluja". Det konstaterar den amerikanske journalisten Dahr Jamail som tillsammans med en irakisk kollega på plats i Falluja rapporterar om situationen i staden i mitten av februari 2007.

Enligt lokal polis sker i Falluja i genomsnitt fem attacker om dagen mot amerikanska militärpatruller. Lika många riktar mot irakiska säkerhetsstyrkor.

